

սնկն ամբողջով խմելու ջրեր

ՀԱՅԿԱՅԱՍՏԱՆԻ ԿՈՄՍՏԵՆԻ
287 1 84

ՀԱՅԿԱՅԱՍՏԱՆԻ ԿՈՄՍՏԵՆԻ
287 1 84

150127

ՀԱՅԿԱՅԱՍՏԱՆԻ ԿՈՄՍՏԵՆԻ
ՀԱՅԿԱՅԱՍՏԱՆԻ ԿՈՄՍՏԵՆԻ

13.

— რომ იყო განმარტებული ჩვენს უნივერსიტეტში ქართული ენისა და ლიტერატურის სწავლების მეთოდების გაერთიანებული კათედრის დაარსება?

უპასუხოდ წლებში უნივერსიტეტში დავიღწეულ აწვერა მხოლოდ საბჭოთაო, ამათვე — უდავოდ უნივერსიტეტის მიზანშეწონიერება და სწრაფი მიზანშეწონიერება სწავლის 22 დეკემბრის დადგენილებაში ზოგადსაგანაშაულოდ სკოლების შესახებ პირდაპირ არის მოთხოვნილი უნივერსიტეტებში პედაგოგიკურ-მეთოდოლოგიური და რეალური საგნებისათვის ამ მიზნით საათების გადღების აუცილებლობაზე.

მეორეს მხრივ, პრესიდან თქვენი ცნობებით, როგორც საკავშირო, ისე — რესპუბლიკის მასშტაბით, მასწავლებელთა ატესტაციის განხორციელების ზოგიერთი წინასწარი შედეგი, საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს მონაცემებით 1976 წლის აპრილისათვის მხოლოდ 16 რაიონის 9157 მასწავლებელთან დაკავშირებული თანამდებობის შესაფუთვით დატოვებული იქნა 7156. ამრიგად, 2301 მასწავლებელი, ანუ იმ დროისათვის ატესტაციად გადართული საერთო რაოდენობის 25% (რამდენი გრძელყოფილი ნაწილი ქართული ენისა და ლიტერატურის მასწავლებელია), მიჩნეულ იქნა ამ თანამდებობაზე შეუფუთვლად. მონაცემების დადგენისას იმის შესახებ ის ფაქტი, რომ 412 მასწავლებელმა თვითონ ითხოვა სამუშაოდ განთავსდნენ, 1817 — თანამდებობაზე პირობით იქნა დატოვებული.

თი პედაგოგიური ორიენტაციის, პროფესიული დახელოვნების ინტერესებით. ამ ბოლო ინტერესში ჩასვლით, კათედრის მიზნობრივ ფუნქციას უნივერსიტეტის ფილოლოგიის ფაკულტეტის ქართული ენისა და ლიტერატურის სწავლების სტუდენტთა სპეციალისტების და პედაგოგების პროფესიული დახელოვნების სრულყოფილ გასაუმჯობესებლად გასწავლავი აზრი. ეს უნდა მოხდეს სტუდენტთა თეორიული და პრაქტიკული ცოდნის, მათი უნივერსიტეტის ურთიერთობებში და დახმარებ კათედრების გრძელვადიანი კავშირის, ერთობლივი ღონისძიებების მიზანდასახულად გატარების გზით სწორად ეს ერთობლიობა, საქმესთან უშუალოდ, სწავლებისა და აღზრდის ნიუანსებში წვდომა აქვდა ჩვენს მუშაობას ამ მიმართულებით დღემდე. სწორედ გაფართოვდა და დაქაჩვულადაა იქნა გაუმჯობესების, რაც, საბოლოო ჯამში უზრუნველყოფს ქვეყნის განვითარებას — ქართული ენისა და ლიტერატურის მასწავლებლის მომზადებაზე.

— მშობლიური ენისა და ლიტერატურის „უმშობლივო“ მასწავლებლის? ცნებაში, ალბათ, იმასაც გულისხმობს, რომ ამ საგანს აქვს განსაკუთრებული, სპეციფიკური თავისებურებანი, განსხვავებული სხვა სასწავლო დისციპლინებისაგან.

საიდან უნდა იწყებოდეს ამ საგნის მომავალ პედაგოგთა პროფესიული ორიენტაციისათვის ზრუნვა?

— ჯერ ერთი, მშობლიური ენა

კითხვების ერთგვარი ოპერატიულობით გადაწყვეტა, აქვე საჭიროა დავაუხსნათ თქვენს შესავალ სტატიას. გამოყენებული ფრაზა კათედრის „ახლანდელი მეთოდები“ — შესახებ, უნდა აღინიშნოს, რომ კათედრა მუშაობს ფაქტობრივად, 1978 წლის მაისიდან შეუდგა. მართა იგი, როგორც სასწავლო რგოლი და ერთი რეპერტორი ბრძანებით ჩამოყალიბდა. უფრო ადრე, გასული წლის 17 ოქტომბრიდან, მთელი ამ ხნის განმავლობაში ჩვენს დავითებში ვსწავლობდით კათედრის 1978-1979 სასწავლო წლის კონკრეტულ სამუშაო გეგმას, მათა შემდგომი შეგვემოხდეს პროფესიული და უპედაგოგო საფუძვლის ნათელი გამოყენება. 23 მაისს, კათედრის პირველივე სხდომაზე, ამ გეგმის დამტკიცება მოჰყვა ის პირველი პრაქტიკული ნაბიჯები, რომელიც თქვენს ინტერესებში.

სკოლებთან უნივერსიტეტის კავშირის განმტკიცების მიზნით კათედრამ გადაწყვიტა შედგომა გათვლილი რესპუბლიკის სამი სკოლის მუშაობაში. ამ შედეგის გასაფორმებლად ამ დღეებში (10 ივნისს) კათედრამ უკვე ჩატარა თავისი პირველი გამსწავლო სხდომა. ზუსტად იგი.

თბილისის ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლების ქართული ენისა და ლიტერატურის მასწავლებელთათვის კათედრისათვის უკვე შეიქმნა მუდმივმოქმედი სემინარი, რომლის თემატიკაში გათვალისწინებულია ქართული ენისა და ლიტერატურის სწავლების პედაგოგიური პრობლემური საკითხები. სემინარი მუშაობს დაიწყებული.

სტუდენტთა სპეციალიზაციისა და პედაგოგიზაციის ახალი კარა უნივერსიტეტში

ახლანდელ შრომის წითელი დროშის ორდენისანი თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ფილოლოგიის ფაკულტეტთან შეიქმნა ქართული ენისა და ლიტერატურის სწავლების მეთოდოლოგიური კავშირებითი კათედრა, რომელიც მოწოდებულია ხელი შეუწყოს რესპუბლიკის ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლებში მეთოდოლოგიური და ლიტერატურის სწავლების მეთოდოლოგიური საფუძვლებზე დაყრდნობა და ამ სფეროში არსებული ნაკლებობების აღმოფხვრისათვის ბრძოლას.

ამასთან დაკავშირებით ვფიქრობთ, ჩვენი გაზეთის მკითხველთათვის ინტერესი უნდა იქნება საუბარი ახლადდაარსებული კათედრის გამოცემაზე, ქართული ლიტერატურის სწავლების მეთოდოლოგიის მეცნიერული სახელმძღვანელოს ავტორთან, იაკობ გოცბერგის სახელობის მედიის კავადრთან პროფესორ აბა-ბა თოფჩიასთან.

და ლიტერატურა თუ გიგანტური ბრძოლა და საბრძოლო, უნდა შევთანხმდეთ და ვიწყოთ, რომ ამ საგნების მასწავლებლები ჩვენს სკოლებში სკოლების დედაბოძა პირველი სიმტკიცე, გაძლიერება და უკუდადება ბევრად უფრო ადრე უნდა მოხდეს მათი დაზოგადებული მეთოდის მიერ ერის წინაშე თავისი მოვალეობისა და საზოგადოებრივი ღირსებისა და საზოგადოებრივი ღირსებისა, მის სიყვარულზე საყრდენად, ცოდნაზე, სწავლებაში პროცესში ამ ცოდნისა და სიყვარულის გამოხატვის ფორმებსა და საშუალებებზე. ასე იყო ისტორიულად, ასეა დღეს, ასე იქნება მომავალში.

„უმშობლიო მასწავლებლის“ ცნება შემუშავდა, როგორც ისტორიული გამოცდილების კრიტიკული შედეგი. იგი იქცა იდეალად. ადრე და ახლაც ბევრი გვყავდა და გვყავს ამ იდეალური მომენტის მატარებელი. მაგრამ რაც უფრო წარმატებით მივიწვევთ სამეცნიერო-მეთოდოლოგიურ, გოლციის გზით, კოსმოსური სივრცეებისაკენ, მით უფრო ამ დედამიწის განსაკუთრებული მოვლა, განსაკუთრებული ზრუნვა და განსაკუთრებული გამოვლენა ესაჭიროება.

ქართული ლიტერატურის ერთ-ერთი სასწავლო საგანია ჩვენს სკოლებში, რომელიც ერთობლივად შეუძლია ორმხრივი ზემოქმედება მოახდინოს მოზარდ თანატოლებზე — დედურ-ინტელექტუალური (გონებრივი) და ემოციური-სტიმულირების (მოზარდ-ზნობრივი). ესაა მისი სპეციფიკური თავისებურება, რომელიც ცნობიერების სხვა ფორმებთან შედარებით ხელისაყრელია სპეციფიკური თავისებურებით გამოხატულობის. რამდენადაც ეს თავისებურება საბაბი როლს ასრულებს ქართული ენისა და ლიტერატურის მასწავლებელს სკოლის პედაგოგიური კოლმეტივი, იმდენად ზრდის და ამაღლებს მის სასულიერო-მეცნიერო-მოსწავლე-აზრობის აზრობის საქმეში.

ყოველდღე ამის საჭიროა საფუ-

დროს. კათედრის გათვალისწინებული აქვს სკოლებში მომუშავე უნივერსიტეტის ურსადმთავრებულთა შეკრებების მოწყობა მომავალი სასწავლო წლის ბიოლოგიის, ანთ სფეროებში ჩატარება ახალგაზრდა პედაგოგ-ლიტერატორებთან სისტემატური კავშირ-ურთიერთობა, მათში მათხრობას, რაც დღემდე თითქმის საკმარისი მივიწყებულ უნდა ითვლებოდეს.

მოსამზადებელი განყოფილების ხაზით კათედრამ უკვე ჩატარა იმ მომუშავე ლექტორ-მასწავლებელთა პირველი თათბირი სასწავლო წლის ორგანიზებულ დამთავრებისა და ახალი სასწავლო წლისათვის ყოველ-მხრივ მომზადების უზრუნველ-საყოფად. იმის გამო, რომ დარ-სების დროიდან მომზადებულ განყოფილებაზე ქართული ენი-სა და ლიტერატურის სწავლება-საში ხელმძღვანელობა არ ემ-ვედრებოდნენ, ვაგრძელებთ რე-ის და ისტემა, სკოლებში და არასკოლებში ჩვენს შემთხვევაში სწავლებაზე, ფაქტობრივად და სკოლის მასწავლებელთა შე-მუშაობისათვის მძლავრად მო-და, კათედრამ პირველი რაიონ-განყოფილებაზე სპეციალურად მი-მართული პროგრამის შედ-გენა ქართული ენისა და ლიტერატურის მონაშაღვლები გან-ყოფილებისათვის. ეს იქნება უ-და დროს პროგრამა რესპუბლი-კის უმაღლეს სკოლებთან არე-ბული მომამზადებელი განყო-ფილებისათვისაც. რა თქმა უნ-და, სკოლებში და არასკო-ლებში ჩვენების თავისებურება-თა გათვალისწინებით. მომდ-ენო მეორე ეტაპზე კათედრა ით-ვალისწინებს აგრეთვე კოლმეტი-ვის შემდგომი მომამზადებელი განყოფილების აბრტუირებ-სათვის სახელმძღვანელოების შე-ქმნას ქართული ენისა და ლიტერატურაში.

პირველივე გეგმაში კათედრის განზრახული აქვს კათედრის ძალებით შესრულებული სა-მეცნიერო-კვლევითი ნაშრომების და მეთოდური კრებულების გამოცემა, რომლებშიც შევა ენ-იერისტიკის კურსდამთავრებულ საუკეთესო მასწავლებელთა და სხვა მოწინავე პედაგოგ-ლიტერატორთა სტატიები, გამოცემ-ები თუ წერილები ქართული ე-ნისა და ლიტერატურის სწავლ-ბის პრობლემებზე საკითხებ-საგნობრივ, რომ თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში ქართული ენისა და ლიტერატურის მეთოდოლოგიური საფუძვლების შე-ქმნისათვის სათავეების იდგ-აქვს განსწავლული პროფ-ესორ-განყოფილება და აქვს კ. თოფ-ჩიას მათი მეთოდოლოგიური მიმ-გვირგობის, სპეციფიკური, საბოლოო-ოქის ქართული მეთოდოლოგიური მიმდინარეობის შესწავლა და მ-ცნიერული განვითარება ქართ-ული ენისა და ლიტერატურის მ-თოდოლოგიის სფეროში, მეთოდო-ლოგიური პრობლემების შესწავ-ლაში მეცნიერული სიზრულ-სა-სწავლისადაც დავიც, ყოველგვარი სიყვარულისადაც შევრგებლობა.

— ასეთი იქნება ამ ახალი კათედრის ერთ-ერთი ძირითადი სა-კვლევითი მიმართულება და სამო-ქმედო დავიც.

— ვინც სასკოლო პრობლემ-ებში ღრმად ჩახედულია, მისთვის საიდუმლო არ არის, რომ პრაქტიკულ-პედაგოგთა ერთ-ერთ უ-მაღლეს სატყვეობს, მათ მძლავრ სახელმძღვანელო თემს სასკოლო პროგრამების არასრულყოფილ-ება, სახელმძღვანელოთა არასა-ნაღდ დონე წარმოადგენს.

ეს საკითხი, კარგა ხანია შერუ-ნეულს, ვაღმწმობს კარგად გე-საზრადოა, რომ ახლადარ-სებულ კათედრის უპირველეს ინტერესებში ეს უნდა იყოს? — ქართული ენისა და ლიტერატურის სასკოლო პროგრამის-ისა და სახელმძღვანელოების პრობლემა თანამედროვეობის ერთ-ერთი მწვავე, მტკივნეუ-ლი და რთული პრობლემა. 50-იან წლებში ეს პრობლემა გრავა-რად გადაწყვეტილად ითვლებო-და. 70-იან წლებში შეუდგენი-საქართველოს მწერალთა აკად-მია და გაზეთმა „ლიტერატურ-ულმა საქართველომ“ სასკოლო-დისკუსიის სახად აქცია ეს პრო-ბლემა. მწერალთა კავშირთან შე-იქმნა სასკოლო პროგრამის სასკოლო კომისია. გადაიდა ნახევრი პროგრამისა და სახელმძღვანე-ლოების გადასწავლად, მა-გრამ ყოველდღე ამის, რამდენ-ადაც არ შეეცა თანამედროვეობის სახით.

არ შეიძლება უნივერსიტეტის ახალი კათედრა თქვენს მიერ დასმული საკითხის ინტერესებს გაერეო იდგას. სტუდენტის, რომ-ლსაც ქართული ენისა და ლიტერატურის მასწავლებლის კვა-ლითვითაც ვაჩვენებთ, აქ უნი-ვერსიტეტის ელემენტზე უნდა შეიქმნა სწორი ორიენტაცია და

ახალი კათედრა: გეგმები, პერსპექტივები

ლი, ბოლო 33-ს ჩამოერთვა მას-წავლებლობის უფლება. ასეთი დამაფიქრებელი ფაქტ-ების ორმა ანალიზის საფუძველზე საქართველოს სსრ უმაღლესი და საშუალო სპეციალური განათლე-ბის სამინისტროს კოლეგამ 1976 წლის 25 ნოემბრის მითით მე-რად საყურადღებო დადგენილება სახელმწიფო უნივერსიტეტისა და პედაგოგიური ინსტიტუტებში ქარ-თული ენისა და ლიტერატურის მასწავლებელთა მომზადების გაუ-მჯობესების ღონისძიებათა შესახ-ბი. დადგენილების საკონსტაბ-ციო ნაწილში ნათქვამია:

„მოკლევით თვლით, რომ საბჭო-თა კავშირის კომუნისტური პარ-ტიის XXV ყრილობისა და საქა-რთველოს კომუნისტური პარტიის XXV ყრილობის ისტორიული გადაწყვეტილებებიდან, ჩარისი-სა და ევგენიანობის შესახებ შე-აღებული დავალებებიდან გაი-შობილნენ, საერთოდ მასწავ-ლებელთა და, კერძოდ, უნივე-რსიტეტის ანისა და ლიტერატურის მასწავლებელთა მომზადების ხა-რისხის გაუმჯობესება უმაღლესი პედაგოგიური სასწავლებლებისა და თბილისის სახელმწიფო უნი-ვერსიტეტის ერთიანი უნივერ-სიტეტისათვის აუცილებელია. იგი მოთ-ხოვს რეკტორატის შექმნა-ზე, სისტემატური ყურადღება, თანამედროვეობის სწავლება მო-ხონათა ყოველგვარი გათვალის-წინება, სკოლისადაც სახელმწი-ფოებრივი ათელსაზრისით მიდ-გომას.“

ცხადია, არ შეიძლება უნი-ვერსიტეტი არ გამოიმარტო-და საერთო, გლობალური ხასია-თის ასეთ მოვლენებს, სკოლე-თან კავშირი და ურთიერთობა, სასკოლო ცხოვრების მტკივნეუ-ლი პრობლემები არ ექცა მუ-ღმიერ ყურადღებისა და ზრუნვის საგნად. ასე მწიფდებოდა და მზადდებოდა პირობები ჩვენს უნივერსიტეტში ამ ახალი კათედრის დასაარსებლად, მისი პრო-ფესიის, მზრუნვისა და ამოცანების გამოყენებისა და განსაზღვრისა-თვის.

— ჩა-მზრუნვის ისახავს კათედ-რა?

— საქართველოს სსრ უმაღლე-სი და საშუალო სპეციალური გან-ათლების სამინისტროს კოლეგის დადგენილებით უნივერსიტე-ტის ფილოლოგიის ფაკულტე-ტში ჩამოყალიბებულ ახალ კათედრას დაყრდნობა აქვს პრაქტიკულ-განყოფილებით ხასიათის ერთ სერიოზული ამოცანა: პირ-ველი — თანამედროვეობის გა-რდოლი მოთხოვნების ყოველ-მხრივი გათვალისწინებით, მშობ-ლიური ენისა და ლიტერატურის მასწავლებელთა მაღალკვალიფი-კური კადრების მომზადების უზრუნველყოფა და რესპუბლიკის

საქართველოს მთავრობის განცხადებით, 1976 წლის აპრილისთვის მხოლოდ 16 რაიონის 9157 მასწავლებლიდან დაკავებული თანამდებობის შესავსებად ცნობილი იქნა 7156. ამრიგად, 2301 მასწავლებელი, ანუ 10 პროცენტის აბსტრაქტული განვითარების სწავლების სპეციალისტების სპეციალისტების 25% (რაიონის გარეშე მასწავლებლები ქართული ენისა და ლიტერატურის მასწავლებლები), მიიღეს იქნა თანამდებობისთვის შეუფერებელი. მონაცემებიდან უფროდღებამ იმსახურეს ის ფაქტი, რომ 412 მასწავლებელმა თვითონ თხოვა სამუშაოდ განთავსდებოდა. 1817 — თანამდებობაზე პირობით იქნა დატოვებული.

— შრომითი ენისა და ლიტერატურის კუმულირებული მასწავლებლის ცნებაში, ალბათ, იმასაც გულისხმობს, რომ ამ სავსე აქვს განსაკუთრებული, სპეციალური თავისებურებანი, განსხვავებით სხვა სასწავლო დისციპლინებისაგან. საიდან უნდა იქნებოდეს ამ სავსე მომავალ პედაგოგთა პროფესიული ორიენტაციისათვის ზრუნვა? — ჯერ ერთი, შრომითი ენა

ანაზნაზი, რომელიც თვეზე გაინტერესები. სკოლებთან უნივერსიტეტის კავშირის განმტკიცების მიზნით კათედრამ გადამწყვეტი შედეგია გაუქმების რესპუბლიკის სამი სკოლის ქართული ენისა და ლიტერატურის კათედრის, ესენია: ზ. ზუგდიდის მე-14 საშუალო სკოლა, კასპის რაიონის სასიბრთის საშუალო სკოლა და ქ. თელავის ის საშუალო სკოლა, რომელიც მთლიანად ეგრესიონარული სკოლაა. სკოლებში სემინარიის ყოფილ მასწავლებლებს, ამ შემთხვევაში, გასაფორმებლად ამ დღეებში (10 ივნისს) კათედრამ უკვე ჩაატარა თავისი პირველი გამსვლელი სხდომა ქ. ზუგდიდში.

თბილისის ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლების ქართული ენისა და ლიტერატურის მასწავლებლებს კათედრისათვის უკვე შეიქმნა მუდმივმოქმედი სემინარი, რომლის თემატიკაში გათვალისწინებულია ქართული ენისა და ლიტერატურის სწავლების აქტუალური პრობლემური საკითხები. სემინარი მუშაობას დაიწყო.

განყოფილებაზე ქართული ენისა და ლიტერატურის სწავლება ხელმძღვანელობს არაქვედმდებარეობა გარკვეულ რამდენიმე სპეციალისტს, სპეციალისტების სწავლება, ფაქტობრივად, არის მასწავლებელთა მუდმივი განვითარების მიზნით. კათედრამ პირველი რამდენიმე სემინარი ჩაატარა, რომელშიც მასწავლებლებმა გააღვივებულ საინტერესო განხილვები მოახდინეს. ეს იქნებოდა: ლიტერატურის განვითარების მიზნით, რომელიც სკოლებთან არსებული მოსამზადებელი განყოფილებაშია. რა თქმა უნდა, სპეციალური და არასპეციალური ქვეყნის თავისებურებებზე გათვალისწინებით. მომდევნო მეორე ეტაპზე კათედრა თავისი სემინარების ატარება კოლექტივის მეშვეობით მოსამზადებელი განყოფილების აბიტურენტებისათვის სახელმძღვანელოების შექმნას ქართულ ენასა და ლიტერატურაში.

პირველივე ეტაპში კათედრის განხილვის აქვს კათედრის ძალეებით შესრულებული სამეცნიერო-კვლევითი ნაშრომების და მეთოდური კრებულების გამოცემა, რომლებშიც შევა უნივერსიტეტის კურსდამთავრებულ საუბუფეტოს მასწავლებელთა და სხვა მოწინავე პედაგოგ-ლიტერატორთა სტატიები, გამოცემები თუ წერილები ქართული ენისა და ლიტერატურის სწავლების პრობლემურ საკითხებზე. ცნობილია, რომ თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში ქართული ენისა და ლიტერატურის მეთოდური საფუძვლების დაფუძნების სათავეებიდან იღვწის აქ განცხადებული პროფ. მ. ბ. ზნუნდელი და ა. ა. ჯ. თოდუა. მათი მეთოდური მემკვიდრეობის, საერთოდ, საბჭოთა ეპოქის ქართული მეთოდური მემკვიდრეობის შესწავლა და მეცნიერული განვითარება ქართული ენისა და ლიტერატურის მეთოდების სფეროში, მეთოდური პრობლემების შესწავლაში მუდმივად არსებული სიტუაციის და სწავლების დაცვა, ყოველგვარი სიყვარულის შეგრძნებლობა, — ასეთი იქნება ამ ახალი კათედრის ერთ-ერთი ძირითადი საკვლედადები ობიექტი და სამომავლო დავა.

— ვინც სასკოლო პრობლემებში ღრმად იმყოფება, მისთვის საიდუმლო არ არის, რომ პრაქტიკოს-პედაგოგთა ერთ-ერთ უმთავრეს სატყუარს, მათ მუდმივ სასწავლო თემს სასკოლო პროგრამების არასრულყოფილება, სახელმძღვანელოთა არასათანადო დონე წარმოადგენს. ეს საკმევ, კარგა ხანია მზრუნველს, გულშემატკვარს დღის. სავარაუდოა, რომ ახლადგამოცემული კათედრის უპირველესი ინტერესები ეს უბანი შევა.

ქართული ენისა და ლიტერატურის სასკოლო პროგრამებისა და სახელმძღვანელოების პრობლემა თანამედროვეობის ერთ-ერთი მწვევე, მკვეთრად და რთული პრობლემაა. 50-იან წლებში ეს პრობლემა ერთგვარად გადაწყვეტილად ითვლებოდა. 70-იანი წლების შუალედში საქართველოს მწერალთა კავშირმა და გაზეთმა „ლიტერატურულმა საქართველომ“ სპეციალური დისკუსიის საგანად აქცია ეს პრობლემა. მწერალთა კავშირთან შეიქმნა სპეციალური სასკოლო კომისია, გაიხილა ნაბიჯები პროგრამებისა და სახელმძღვანელოების გადამამუშავებლად, მაგრამ ყოველთვის ამას, ჩაბრუნდა, არ მოეცა თანამედროვეობის ხასიათი.

არ შეიძლება უნივერსიტეტის ახალი კათედრა თვეში მიერ დასმული საკითხის ინტერესების გარეშე დგას. სტუდენტს, რომელსაც ქართული ენისა და ლიტერატურის მასწავლებლის ევალიფიკაციის განიჭება, აქ, უნივერსიტეტის კვლევითი უნდა მიეცეს სწორი ორიენტაცია სასკოლო პროგრამებისა და სახელმძღვანელოების არა მხოლოდ გაზიარებაზე, არამედ მათი შედგენის ფუნქციონირების განხილვაზე. დაუმუშავებელი ამ პირობებში და არდგება. მაშასადამე, კათედრის მეთოდური კათედრის მიზანშეწონილი უნდა იყოს, რომელიც, უნდა აღვნიშნოთ, რომ ჩვენს კათედრას აქვს მკაცრად განსაზღვრული სპეციალური პრობლემა. იმედოვნებს, რეკტორატი და პარტიული კომიტეტი მომავალშიც ყოველმხრივ მხარს დაუჭერს მას დასახელებული პრობლემის წარმატებით გადაწყვეტასა და პროფესიული მოთხოვნათა დაცვას.

საუბარი ჩაიწერა
დ. ბაგვაშვიამ.

ახალი კათედრა: გეგმები, პერსპექტივები

სტუდენტთა სპეციალიზაციისა და პედაგოგიზაციის ახალი გზა უნივერსიტეტში

ახლანდელ შრომის წითელი დროშის ორდენისა თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ფილოლოგიის ფაკულტეტთან შეიქმნა ქართული ენისა და ლიტერატურის სწავლების მეთოდის განვითარების კათედრა, რომელიც მოქმედებულა ხელი შეუწუოს რესპუბლიკის ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლებში ქართული ენისა და ლიტერატურის სწავლების მტკიცე მეცნიერულ საფუძვლებზე დაყენებას და ამ სფეროში არსებული ნაკლებობების აღმოფხვრისათვის ბრძოლას.

ამასთან დაკავშირებით ფაქტობრივად, ჩვენი გაზეთის მკითხველთათვის ინტერესსთქმეული არ იქნება საუბარი ახლადდაარსებული კათედრის გამგეობაზე, ქართული ლიტერატურის სწავლების მეთოდის მეცნიერული სახელმძღვანელოს ავტორთან, აკადემიკოს-პედაგოგის ნახევარის მედლის კავალერთან პროფესორ აბაში თოშკინთან.

და ლიტერატურა თუ ეროვნული ბუჩქი და საბრძოლველი, უნდა შევთანხმდეთ და ვიწყოთ, რომ ამ საგნების მასწავლებლები რესპუბლიკის სკოლების დედაბოძა. პირველის სიმტკიცე, გამსვლელია და უკვდავება ბევრად არის დამოკიდებული მეორის მიერ ერის წინაშე თავისი მოვალეობისა და პასუხისმგებლობის ღრმა შეგნებაზე, მის სიყვარულზე საგნისადმი, ცოდნაზე, სწავლების პროცესში და ცოდნისა და სიყვარულის გამოხატვის ფორმებსა და საშუალებებზე. ასე იყო ისტორიულად, ასეა დღეს, ასე იქნება მომავალში.

„ქეშარიტი მასწავლებლის“ ცნება შემუშავდა, როგორც ისტორიული გამოცდილების კრისტალიზაციის შედეგი. იგი იქცა იდეალად. ადრეც და ახლაც ბევრი გვყავდა და გვყავს ამ იდეალური მატარებელი. მაგრამ რაც უფრო წარმატებით მივიწვივით სამეცნიერო-ტექნიკური რევოლუციის გზით, კომპიუტერის სივრცეებისაკენ, მით უფრო ამ დედაბოძის განსაკუთრებული მოვლა, განსაკუთრებული ზრუნვა და განსაკუთრებული გამაგრება ესაჭიროება.

ქართული ლიტერატურის ერთ-ერთი სასწავლო საგანია ჩვენს სკოლებში, რომელსაც ერთდროულად შეუძლია ორზნობივი ზემოქმედება მოახდინოს მოზარდ თაობაზე — იდეურ-ინტელექტუალური (გონებრივი) და ემოციურ-ესთეტიკური (მორალურ-ზნეობრივი). ესაა მისი სპეციფიკური თავისებურება, რომელიც ცნობიერების სხვა ფორმებთან შედარებით ხელოვნების სპეციფიკური თავისებურებიდან გამომდინარეობს, რამდენადაც ეს თავისებურება სპეციფიკური ანტიპედაგოგიური სპეციფიკურობისაა ქართული ენისა და ლიტერატურის მასწავლებლის სკოლის პედაგოგიური კოლექტივში, იმდენად უნდა იქნას ამ ახალგაზრდა მასწავლებლის პერსონალის განვითარების აზრის საქმეში.

ყოველივე ამის საწყისი საფუძვლები სტუდენტების წლებში უნდა შემუშავდეს. ხოლო სტუდენტობაში, მომავალში, განსაკუთრებით — უკანასკნელ კლასებში, მოზარდს უნდა უნივერსიტეტში გარკვეული მძივრებება, პედაგოგიური საქმიანობისაკენ, კერძოდ, ქართული ენისა და ლიტერატურის მასწავლებლობისაკენ. მზივანი მოწოდება, მზივანი ხმა ის აუცილებელი ფუნქციონირებაა, რომლის გარეშე არ წყდება „ქეშარიტი მასწავლებლის“ პრობლემა. მაშასადამე, ამ პრობლემის გადაწყვეტისათვის ზრუნვა სკოლის მერბიდანვე უნდა დაიწყოს.

— ჩას გვეტყვი კათედრის მუშაობის პირველ ნაბიჯებსა და მის უახლოეს გეგმებზე? — იმისათვის, რომ არ გვეცხოვროთ კათედრის მუშაობის პირველი ნაბიჯების ერთგვარი მასშტაბურობა, ორგანიზაციული სა-

ლო, ხოლო 33-ის ჩამოთვლა მასწავლებლობის უფლება. ასეთი დამფარველი ფაქტების ღრმა ანალიზის საფუძველზე საქართველოს სსრ უმაღლესი და საშუალო სპეციალური განათლების სამინისტროს კოლეგია 1976 წლის 25 ნოემბრის მითითებით დასკვნად აღიქმეს დადგენილება სახელმწიფო უნივერსიტეტისა და პედაგოგიური ინსტიტუტების ქართული ენისა და ლიტერატურის მასწავლებელთა მომზადების გაუმჯობესების ღონისძიებათა შესახებ. დადგენილება საკონსტრუქციო ნაწილში ნათქვამია:

„კოლეგია თვლის, რომ საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიის XXV ყრილობისა და საქართველოს კომუნისტური პარტიის XXV ყრილობის ისტორიული გადაწყვეტილებებიდან, ხარისხისა და დეტალობის შესახებ მეთავე ხელწოდის დავალებებიდან გამომდინარე, საერთოდ მასწავლებელთა და, კერძოდ, შრომითი ენისა და ლიტერატურის მასწავლებელთა მომზადების ხარისხის ამაღლებას უმაღლესი პედაგოგიური სასწავლებლისა და თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ერთ-ერთი უმნიშვნელოვანესი ამოცანაა. იგი მოითხოვს რეკტორატების შექმნას, სისტემატური ყურადღება, თანამედროვეობის განხილვა მოთხოვნათა ყოველმხრივ გათვალისწინებას, საკითხისადმი სპეციფიკური თვალსაზრისით მიდგომა“.

ცხადია, არ შეიძლება უნივერსიტეტი არ გამოიმჯერებოდეს საერთო, გლობალური ხასიათის ასეთ მოვლენებს, სკოლებთან კავშირი და ურთიერთობა, სასკოლო ცხოვრების ტექნიკური პრობლემები არ მტკიცე მუდმივ ყურადღებისა და ზრუნვის საგანია. ასე მოქმედებდა და მზადდებოდა პრობლემა ჩვენს უნივერსიტეტში ამ ახალი კათედრის დასაარსებლად, მისი პროფესიის, მზრუნველობა და ამოცანების გამოყვეთისა და განსაზღვრისათვის.

— რა მზრუნვის საგანს კათედრა?

— საქართველოს სსრ უმაღლესი და საშუალო სპეციალური განათლების სამინისტროს კოლეგიის დადგენილებით უნივერსიტეტის ფილოლოგიის ფაკულტეტთან ჩამოყალიბებულ ახალ კათედრას დასკვნითი აქვს პრაქტიკულ-განვითარებითი ხასიათის ორი სერიოზული ამოცანა: პირველი — თანამედროვეობის განხილვა თანამედროვეების ყოველმხრივი გათვალისწინებით, შრომითი ენისა და ლიტერატურის მასწავლებელთა მოვალეობივითი უნივერსიტეტის მომზადების უზრუნველყოფა და რესპუბლიკის პედაგოგიური ინსტიტუტებისათვის ამ მხრივ ერთგვარი სარიტინტაციო ცენტრის შექმნა, და მეორე — უნივერსიტეტის მოსამზადებელ განყოფილებაზე ქართული ენისა და ლიტერატურის სწავლების სწრაფ დაყენება, და ამასთან ერთად — რესპუბლიკის სხვა უმაღლესი სასწავლებლებთან არსებულ მოსამზადებელ განყოფილებათა ხაზით ამ საგნების სწავლების მდგომარეობაზე ერთიანი მეთოდური ხელმძღვანელობის განხორციელება.

ამ კონკრეტული და, იმედოვნით, მრავალმხრივითი მზრუნველობის გარდა, როგორც ყოველ კათედრას, ისე ამ ახალ კათედრასაც აქვს თავისი სპეციფიკური სამეცნიერო-საკვლევო ობიექტი, თავისი სპეციფიკური ასპექტები, რომლებიც მჭიდროდ არის დაკავშირებული სტუდენტთა სწავლებისა და აღზრდის, უშუალოდ მა-

This image shows a vertical strip of aged, light brown paper, likely a book cover or endpaper. The paper has a textured appearance with visible creases, wrinkles, and some minor discoloration or foxing. A dark, possibly black, binding edge is visible on the far left side of the strip. The strip is positioned on the left side of the page, with a large white area to its right.